

ПЕТРО ПЕТРОВИЧ ТОЛОЧКО — ШЛЯХ У НАУЦІ

Відомому історичному і археологу, директору Інституту археології НАН України, голові Українського товариства охорони пам'яток історії та культури, члену Президії Національної Академії Наук України, академіку НАН України Петру Петровичу Толочку виповнилося 70 років.

П.П.Толочко народився 21 лютого 1938 р. в с. Пристроми Переяслав-Хмельницького району Київської області в селянській родині. Прадавня історична земля “малої Батьківщини”, її ландшафти, пам'ятки, легенди вплинули на все його подальше життя та вибір професії. По закінченні середньої школи в рідному селі та історичного факультету Київського державного університету ім. Т.Г. Шевченка розпочалась його наукова діяльність спочатку в Державному музеї українського декоративного мистецтва, а з 1961 р. — в археологічній академічній установі (молодший науковий співробітник, учений секретар інституту, старший науковий співробітник, завідувачий відділом), яку він і очолив у 1987 р.

В археологічній науці дуже важливо, коли теоретичні, кабінетні дослідження поєднуються з плідною організаційною і польовою

роботою. П.Толочку вдалося це напрочуд вдало поєднати. 9 липня 1970 р. спеціальною постановою № 227 Президія Академії наук УРСР створила Київську постійно діючу археологічну експедицію (пізніше відділ археології Києва), на чолі з П.П. Толочком. З того часу широко розгорнулися систематичні розкопки Києва, що велися кількома загонами в усіх історичних районах міста.

Матеріал, здобутий за ці роки, більш ніж удвічі перевищив кількість знахідок з розкопок Києва за 150 попередніх років. Підсумки розкопок 70-х років опубліковано у ґрунтовній колективній монографії за редакцією й авторською участю П. Толочка “Новое в археологии Киева” (1981). Ця монографія стала основою циклу праць з історії та археології Києва, за який П.П. Толочку та очолюваному ним колективу авторів було присуджено Державну премію УРСР в галузі науки і техніки.

Впродовж всієї наукової діяльності П. Толочко звертається до проблем вивчення давньоруського літописання. Наслідком його пошуків стали монографії: “Літописи Київської Русі” (1994), “Русские летописи и летописцы X–XIII вв.” (2003), “Давньоруські літописи і літописці X–XIII ст.” (2005).

П. Толочко в Національному історико-етнографічному музеї “Переяслав”

*Корифеї української пам'яткоохоронної справи:
П.Тронько, П.Толочко, М.Сікорський*

Дослідження в галузі історії і археології Київської Русі взято за основу написаних П.П. Толочком розділів багатьох фундаментальних академічних видань: багатотомної “Історії Української РСР”, тритомної “Археології Української РСР”, “Давньої історії України”.

Наполеглива й творча праця ювіляра знайшла широке визнання в Україні та за її межами. 1966 р. він стає кандидатом, а 1981 р. — доктором історичних наук, у 1988 р. — професором, членом-кореспондентом НАН України, 1990 р. — академіком НАН України. Протягом п'яти років П.П. Толочко очолював академічну гуманітарну науку України, обіймаючи посаду віце-президента НАН України у 1993–1998 рр. Вчений став ініціатором створення Національного комітету України Міжнародної спілки візантиністів та очолив його. 1997 р. його обрали головою Українського національного комітету Міжнародної Унії слов'янської археології. П.П. Толочко є членом-кореспондентом Центрального Німецького інституту археології, членом академії Європи (Лондон), почесним доктором Російської академії наук.

Толочко П.П. — відомий в Україні політичний і громадський діяч. Народний депутат України двох скликань. Впродовж багатьох років веде активну пам'яткоохоронну роботу. З 1989 р. очолює Українське товариство охорони пам'яток історії та культури. З його ініціативи та за безпосередньою участю в останні десять років в цілому сформовано законодавчу базу охорони культурної спадщини, видано ряд фундаментальних наукових праць з актуальних проблем охорони пам'яток. Здійснюється підготовка Зводу пам'яток України.

Він є головним редактором фахового академічного журналу “Археологія” та історико-філологічного часопису “Київська старовина”. На сьогодні науковий доробок ювіляра нараховує близько чотирьох сотень друкованих праць, серед яких понад 20 — індивідуальні монографії.

Вітання з ювілем: “Атлант” — символічний подарунок від колег